

Յետագոտական աշխատանք

Առարկա՝ Հայոց լեզու և գրականություն

Թեմա՝ Ակտիվ ուսումնառության մեթոդների կիրառումը
գրականության դասերին՝ որպես սովորողների
ներգրավվածությունը բարձրացնող միջոց

Կազմեց՝ Սաթինե Հարությունյան

Կապանի թիվ 8 միջնակարգ դպրոց

Ղեկավար՝ Լուսինե Գրիգորյան

1.Նախաբան -----	3 էջ
2.Գրական ակնարկ -----	4 էջ
3.Գործնական համատեքստ -----	5 էջ
4.Հետազոտության ընթացքը -----	8 էջ
5. <<Զույգերով աշխատանք>> մեթոդի նկարագրությունը և դիտարկման իմ փորձը -----	11 էջ
6. Տվյալների մշակում և վերլուծություն -----	12 էջ
7. Եզրակացություն-----	13 էջ
8, Հավելված-----	14 էջ
9, Գրականության ցանկ -----	19 էջ

Ն Ա Խ Ա Բ Ա Ն

< Գ ի տ է լ ի ք ը գ ո յ ո լ թ յ ո լ ն ո լ ն ի ն ր ա հ ա մ ա ր , ո ր ա յ ն տ ա ր ա ծ է ն > :

Դ ո ս ի

Այսօր յուրաքանչյուր ուսուցիչ պետք է պատրաստ լինի ժամանակի մարտահրավերներին, զինված լինի ոչ միայն իր պարապած առարկայի գիտելիքների խոր և բազմակողմանի իմացությամբ, այլև կարողանա այն մատուցել այնպիսի հնարամտությամբ և վարպետությամբ, որ բավարարի սովորողների և՛ հետաքրքրությունները, և՛ իմացության մակարդակը: Գաղտնիք չէ, որ կան ինֆորմացիայի բազմազան և ժամանակակից տեղեկատվական աղբյուրներ, որոնցից շատ հմտորեն և ինքնուրույն օգտվում են սովորողները: Կրթության համակարգը մեր կարևորագույն խնդիրներից է: Այն պահանջում է էական բարեփոխումներ, յուրաքանչյուր աշակերտի լիարժեք ներգրավում ուսման բոլոր գործընթացներում՝ ապահովելով յուրաքանչյուր սովորողի ազատ, կայուն և շարունակական զարգացման նպաստավոր պայմաններ և հավասար հնարավորություններ, սերունդներին փոխանցել ազգային մշակութային ժառանգությունը, որը խթան է հանդիսանում արժանապատիվ քաղաքացու ձևավորման ու զարգացման համար:

Հետազոտական աշխատանքիս նպատակն է ներկայացնել այնպիսի ռազմավարություններ, որոնք կիրառվում են սովորողների գիտելիքները գնահատելու, ուսուցանվող նյութն ավելի խորը ըմբռնելու, արժեհամակարգ ձևավորելու, ստեղծագործական և քննադատական մտածողություն զարգացնելու, ազատ հաղորդակցվելու, աշակերտների ներգրավվածության աստիճանը բարձրացնելու, մոտիվացիան խթանելու համար: Մեր օրերում հաճախ է շեշտվում այն ընդհանուր մոտեցումը, որ կրթության նպատակը միայն գիտելիքի տրամադրումը չէ: Այսօր կրթական համակարգն ունի առավել բարդ առաքելություն, այն է ձևավորել սերունդ, որն ունի ինքնուրույն, քննադատաբար մտածելու կարողություն ու հմտություն:

Ուսուցման արդյունավետության և սովորողների ներգրավվածության բարձրացման համար ուսումնասիրել եմ ժամանակակից ուսուցման մի քանի մեթոդներ և հնարներ, որոնց միջոցով կարելի է ստուգել նախկինում յուրացված գիտելիքների աստիճանը, խթանել ստեղծագործական և քննադատական մտածողությունը, զարգացնել և ամրապնդել ձեռք բերվածը, բարձրացնել աշակերտների ներգրավվածության աստիճանը, զարգացնել

ընթերցելու, կարդացածը վերարտադրելու, խմբում աշխատելու կարողությունները, ինչպես նաև մտքի ճկունությունն ու մտքի սահունությունը, գատել գլխավորը երկրորդականից, կազմել գրագետ խոսք:

Գրական ակնարկ

<Կրթության ակնարկները դառն են, բարց պտուղները քաղցր>

Արխատտել

ՀՀ պետական կրթության համակարգը իրականացնում է ուսուցման հիմնական սկզբունքները՝ ելնելով սովորողների ինքնուրույնության, համագործակցության, ուսուցման գործնական ուղղվածության, ժամանակակից մեթոդների կիրառման, կրթական համակարգում ձեռքբերված համաշխարհային փորձից: Կրթական հայեցակարգը, կարևորելով հայոց լեզվի և գրականության դերը ազգային մտածելակերպի ամրակայման, ուսուցման նպատակների ոլորտում, հատկապես ընդգծում է մայրենիի գեղագիտական ընկալման կարևորությունը: Այս դեպքում շատ է կարևորվում ուսուցչի դերը, որը պետք է ուսուցման մեթոդների ճիշտ օգտագործմամբ հայոց լեզվի և գրականության դասերը ծառայեցնի իր նպատակին:

Այսօր ուսուցման մեթոդները բաժանվում են երկու խմբի՝ ավանդական և ժամանակակից: Ավանդական են համարվում բացատրական գննական այն մեթոդները, որոնց հիմքում ընկած են պատրաստի տեղեկատվության՝ գիտելիքի պարզ փոխանցումը սովորողին, որի ընթացքում վերջինս հանդես է գալիս միայն վերարտադրողի դերում, ինչը քիչ է նպաստում աշակերտի ստեղծագործական և քննադատական մտածողության զարգացմանը, դասարանի ոչ բոլոր աշակերտներին է ներգրավվում դասընթացին: Ժամանակակից սովորողակենտրոն ուսուցման գործընթացը պահանջում է ուսուցման այնպիսի մեթոդներ, որոնց կիրառման արդյունքում աշակերտը ուսուցանվող նյութը չի ստանում որպես պատրաստի ամբողջություն, այլ այդ թեմայի կամ խնդրի ամբողջացման գործում ունենում է իր անմիջական ներդրումը՝ որպես հետազոտող, ուսումնասիրող, համադրող և վերլուծող: Այս է պատճառը, որ ժամանակակից ուսուցման գործընթացում կարևորվում է ակտիվ ուսումնասիրության մեթոդները, որտեղ մեծ տեղ է կազմում աշակերտի ինքնուրույն ստեղծագործական աշխատանքը, ինչպես նաև խթանում է հիմնովին ներգրավվածությունը դասապրոցեսին:

Ակտիվ ուսուցումը ենթադրում է այնպիսի մեթոդների համակարգի կիրառում, որը ոչ թե նախատեսում է ուսուցչի կողմից պատրաստի գիտելիքի մատուցում, մտապահում և

վերարտադրություն, այլև ուսուցման ակտիվ ճանաչողական և պրակտիկ գործունեության ընթացքում գիտելիքների և հմտությունների ինքնուրույն ձեռքբերում:

Ուսուցման ճանաչողական գործընթացը ակտիվացնելու համար կիրառվում են ուսուցման ավանդական մեթոդները՝ օգտագործելով այնպիսի հնարներ, ինչպիսիք են պրոբլեմային իրավիճակի ստեղծումը, հարցադրումը՝ ներառելով պրակտիկ վարժություններ, ինդիքներ: Իհարկե, ակտիվ մեթոդների կիրառումը ուղղված է առաջնային գիտելիքի ձեռքբերմանը, մտածողության զարգացմանը, հետաքրքրությունների, հմտությունների, կարողունակությունների ձևավորմանը, սակայն պետք է հաշվի առնել, որ այդ գործընթացը բավականին ժամանակ է պահանջում, և այդ պատճառով անհնար է անցկացնել ողջ ուսուցումը միայն ակտիվ մեթոդներով: Դրանց հետ զուգահեռ կիրառվում են նաև ավանդական մեթոդներ, ինչպիսիք են պատմելը, բացատրելը, դասախոսությունը:

Ակտիվ մեթոդները պետք է կիրառվեն ուսուցման գործընթացի այն հատվածում, երբ անհրաժեշտ է զարգացնել աշակերտի մտածողությունը և ճանաչողական ակտիվությունը:

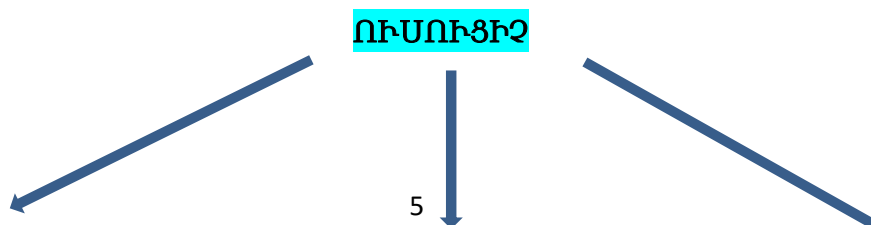
Բայց կարևոր է նաև նշել, որ ակտիվ մեթոդների մեծամասնությունը բազմաֆունկցիոնալ նշանակություն ունեն ուսուցման գործընթացում: Օրինակ՝ կոնկրետ իրավիճակների վերլուծությունը կարող է ունենալ ուսուցման երեք նպատակ,

- Համախմբել դասի ընթացքում ձեռք բերված նոր գիտելիքները
- Կատարելագործել արդեն ձեռք բերած հմտությունները և կարողությունները
- Ակտիվ ուսուցման մեթոդները ենթադրում են օգտագործել այնպիսի մեթոդների համակարգ, որոնց ժամանակ ուսուցիչը չի մատուցում պատրաստի գիտելիքներ, այլ աշակերտների կողմից գիտելիքի ինքնուրույն ձեռքբերում ակտիվ ճանաչողական գործունեության ընթացքում:
-

Գ Ո Ր Ծ Ն Ա Կ Ա Ն Հ Ա Մ Ա Տ Ե Ք Ս Տ

Ակտիվ ուսուցման պրոցեսում տարբերում են դասավանդման պասիվ, ակտիվ և ինտերակտիվ մեթոդներ:

Պասիվ մեթոդ

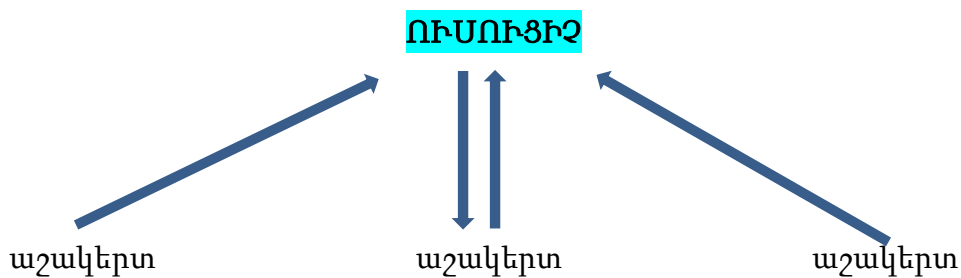
աշակերտ

աշակերտ

աշակերտ

Այս դեպքում ուսուցիչը հիմնական գործող անձն է, որը ղեկավարում է դասընթացը, իսկ **աշակերտները պասիվ լսողներ են: Ուսուցիչ-աշակերտ կապը իրականացվում է** հարցումների, թեստերի, թեմատիկ աշխատանքների միջոցով: Այս մեթոդը քիչ էֆեկտիվ է: Դրա առավելությունը միայն սահմանափակ ժամանակում նյութի մեծ ծավալի մատուցումն է: Ակտիվ մեթոդները հիմնված են ուսուցիչ-աշակերտ համագործակցության վրա, այսինքն ուսուցիչը և աշակերտը հավասարապես մասնակցում են ուսումնական պրոցեսին:

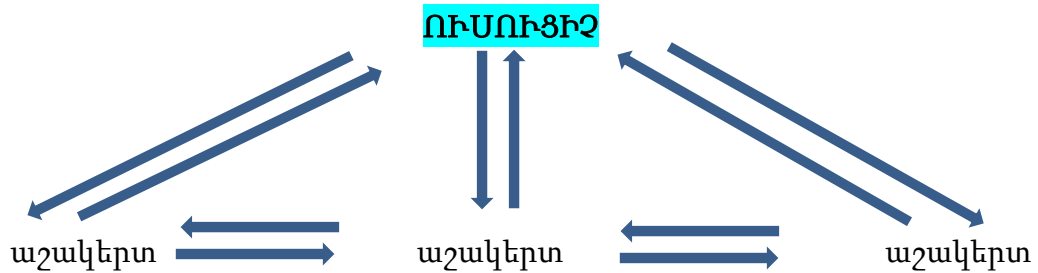
Ակտիվ մեթոդ

Աշակերտները պասիվ լսողներ չեն, այլ ակտիվ մասնակիցներ են: Ակտիվ մեթոդների նպատակն է՝ բոլոր պրոցեսների (խոսք, հիշողություն, երևակայություն) օգտագործումը գիտելիքների, հմտությունների յուրացման համար: Աշակերտը գիտելիք է ստանում տարբեր աբյուրներից ինֆորմացիայի վերլուծման արդյունքում: Ակտիվ ուսուցման մեթոդները սովորելու, ճանաչողական գործունեություն ծավալելու ուղիներն են, ինչի համար աշակերտները պետք է մտածեն, ստեղծագործեն:

Ինտերակտիվ մեթոդ

Ինտերակտիվ մեթոդը կարելի է համարել ակտիվ մեթոդների առավել ժամանակակից ձև: Ինտերակտիվ ուսուցումը երկխոսությամբ ուսուցում է, որի ընթացքում աշակերտները համագործակցում են ոչ միայն ուսուցչի, այլև միմյանց հետ:

Ինտերակտիվ ուսուցման ժամանակ ուսուցիչը նոր գիտելիքներ փնտրելու իր հանձնարարություններով մասնակիցներին ուղղորդում է անկախ հետազոտությունների կատարմանը: Ինտերակտիվ մեթոդները կիրառելիս ուսուցիչը դադարում է լինել տեղեկատվության հիմական տեղեկատու, միայն կարգավորում, կազմակերպում է գործընթացը ,տալիս խորհրդատվություն:

Եվ այսպես, համադրելով ունեցած խնդիրներն ու դրա լուծման համար նախատեսված ռազմավարությունը, սկսեցի հետազոտական աշխատանքս՝ հաշվի առնելով մի քանի կարևոր փաստեր՝

- Հետազոտական աշխատանքի թեման պետք է համապատասխանեցնեմ ուսումնական ծրագրին
- Հետազոտությունն անցկացրել եմ 12-րդ դասարանում/ 13 աշակերտ/ հայ գրականություն առարկայից և կատարել եմ որոշ վերլուծություններ՝ ինչպես են նրանք ուսումնառության ակտիվ մեթոդների կիրառման միջոցով ներգրավվում դասընթացին:

Հ ե տ ա զ ո տ ու թ յ ա ն ը ն թ ա ց ք ը

Ըստ «Հայ գրականություն» առարկայի պետական ծրագրի 12-րդ դասարանում առաջին կիսամյակում ուսումնասիրում ենք Գուրգեն Մահարու կյանքն ու ստեղծագործության ընդհանուր բնութագիրը, «Այրվող այգեստաններ», «Ծաղյաձ փշալարեր», վեպերը: Համաձայն ուսպլանի՝ թեմային հատկացված է 4 դասաժամ: Նախքան թեմայի ուսումնասիրությունը՝ դասարանում կատարեցի նախնական գիտելիքների ստուգում հայտորոշիչ թեստի միջոցով:

Նպատակս էր բացահայտել՝ ինչ գիտեն Գուրգեն Մահարու մասին, քանի որ թեման նրանք ուսումնասիրել են նախորդ դասարաններում: Հայտորոշիչ թեստի բովանդակությունը հետևյալն էր՝

Հայտորոշիչ թեստ 1

1. Ե՞րբ և որտե՞ղ է ծնվել Գ.Մահարին:
2. Գրական ո՞ր ուղղության ներկայացուցիչ է Մահարին :
3. կլասիցիզմի 2.ռոմանտիզմի 3.ռեալիզմի 4.սիմվոլիզմ
4. Նշել Մահարեւ 3 գրքերը:
5. Ո՞րն է Մահարու ստեղծագործությունը:
6. Ի՞նչ է գրել Մահարին:
7. Ի՞նչպիսի վախճան է ունեցել Մահարին:
8. Ի՞նչ շրջասույթ կա Մահարու մասին:

Դիտարկումներ ժամանակ դասարանում աշխատեցի և՛ ավանդական մեթոդներով, և՛ ակտիվ ուսումնառության մեթոդներով: Նպատակս էր պարզել՝ որ մեթոդներն են առավել արդյունավետ, որ մեթոդների միջոցով են ավելի շատ աշակերտներ ներգրավվում դասին, մեծ ակտիվություն և հետաքրքրություն ցուցաբերում: Հետազոտության ընթացքում դիտարկվեցին սովորողների գործունեությունը թե՛ անհատական աշխատանքների ժամանակ, թե՛ խմբում դերակատարում ունենալու, համագործակցելու տեսանկյունից, այսինքն, թե ինչքանով են կարողանում նրանք ինքնուրույն աշխատել դասանյութի հետ, ինչպես են կարողանում աշխատել խմբում, կարողանում են աշխատել զույգերով, ինչպիսի տրամաբանական կապեր են կարողանում ստեղծել ինքնուրույն, դասընկերոջ կամ ուսուցչի օգնությամբ:

Հետազոտության ընթացքում աշակերտների մեջ զարգացրեցի հետևյալ կարողունակությունները << Սովորել սովորելու>>, <<Ինքնաճանաչողություն>>, <<Մեղիագրագիտություն>>:

«Ծաղկած փշալարեր» վեպի ուսումնասիրությունը իրականացրի ժամանակակից մեթոդով՝ հիմնականում փորձելով կիրառել «Աշխատանք զույգերով» մեթոդը: Դասի անցկացման քայլաշարը հետևյալն էր՝

Դ ա ս ի ը ն թ ա ց ք ը

Խթանման փուլ - Աշակերտներին խթանելու և ներգրավելու համար դասը սկսել «Մտագրոհ» մեթոդով, որի ընթացքում աշակերտները հակիրճ կներկայացնեն վեպի դիպաշարի առանցքային կետերը: Տիվից փոքրիկ հատվածի դիտում:

Իմաստի ընկալման փուլ «Ծաղկած փշալարեր» վեպի կերպարները վերլուծել «Աշխատանք զույգերով» մեթոդի միջոցով:

Կշռադասման փուլ - Դասը ամփոփել «Քառաբաժան աղյուսակ» մեթոդով:

Ի՞նչ տեսա	Ի՞նչ լսեցի
Ի՞նչ հիշեցրեց քեզ վիպակի դեպքերը	Վիպակի արդիականությունը

Տնային հանձնարարություն – Շարադրություն՝ «Սիրո առեղծվածային խորհուրդը»:

Այս մեթոդի հիմքում ընկած է զույգերով մտածելու հայեցակարգը: Որպես կանոն՝ այս կամ այն որոշումներն առաջանում են քննարկման ընթացքում մտքերի բախումներից, սակայն ոչ միշտ է ամենալավ տարբերակն ընտրվում: Այս մեթոդի օգնությամբ տարբեր մոտեցումներ ու գաղափարներ հանդես են գալիս միաժամանակ՝ առանց իրար հանդեպ ինչ-որ առավելությունների

Գնահատման թերթիկ

N/N	Անուն ազգանուն	Ինքնագնահատում	Փոխադարձ գնահատում	Ուսուցչի գնահատում	Ընդհանուր միավոր
1					
2					
3					
4					

Խմբի գնահատականի միջին

Թեման ավարտելուց հետո դասարանին դարձյալ առաջադրեցի հայտորոշիչ թեստ, որի նպատակն էր պարզել՝ ինչպես են յուրացրել թեման ակտիվ ուսումնառության մեթոդների կիրառման ժամանակ:

Հայտորոշիչ թեստ 2

1. Ո՞ր շարքում են միայն <<Ծաղկած փշալարեր>> վեպի հերոսները:
1, Աշոտ Դայի, Բիչկո 2, Սաթենիկ, Բիչկո
2. Ի՞նչ է ներկայացված <<Ծաղկած փշալարեր>> վեպում:
3. Ինչպիսի՞ երկ է <<Ծաղկած փշալարեր>>-ը:
4. Ինչպե՞ս է ավարտվում վեպը:
5. Ի՞նչ էր Գուլագը:
6. Ի՞նչ տառապանքներ են ներկայացված վեպի մեջ:
7. Ո՞րտեղ է առաջին անգամ տպագրվել վեպը:
8. Ի՞նչ է նկարագրված վեպի հիմքում:

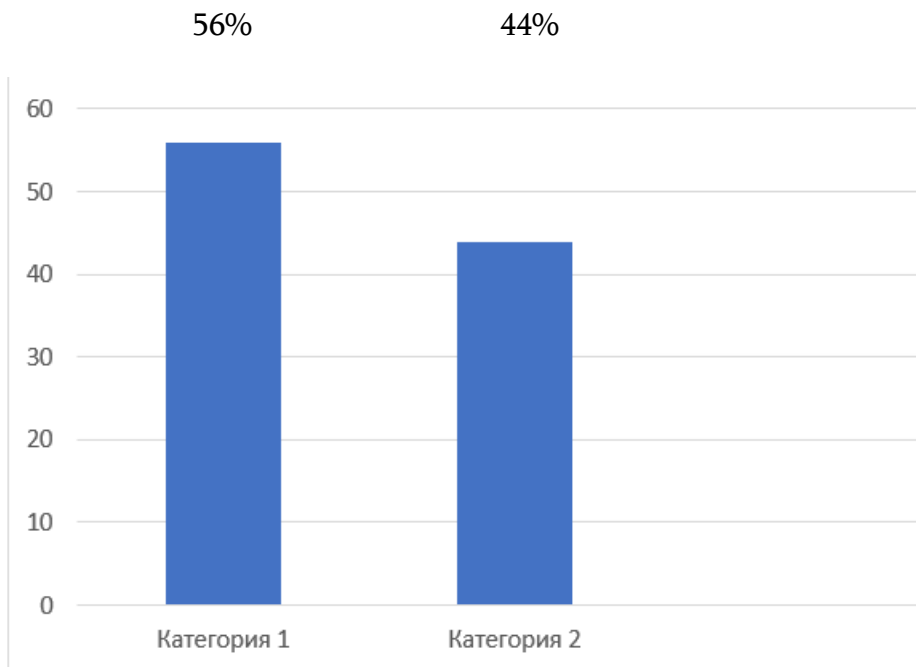
Տվյալների մշակում և վերլուծություն

Դիտարկումների ընթացքում կատարել են մի շարք վիճակագրական վերլուծություններ ,որը կներկայացնեն դիագրամների միջոցով:

1 3 ա շ ա կ ե ր ս

1 0 հ ա ր ց ճ ի շ ս 7 ա շ ա կ ե ր ս

1 0 հ ա ր ց 6 հ ա ր ց ճ ի շ ս

Զույգերով 1 զույգ— 2աշակերտ—12%

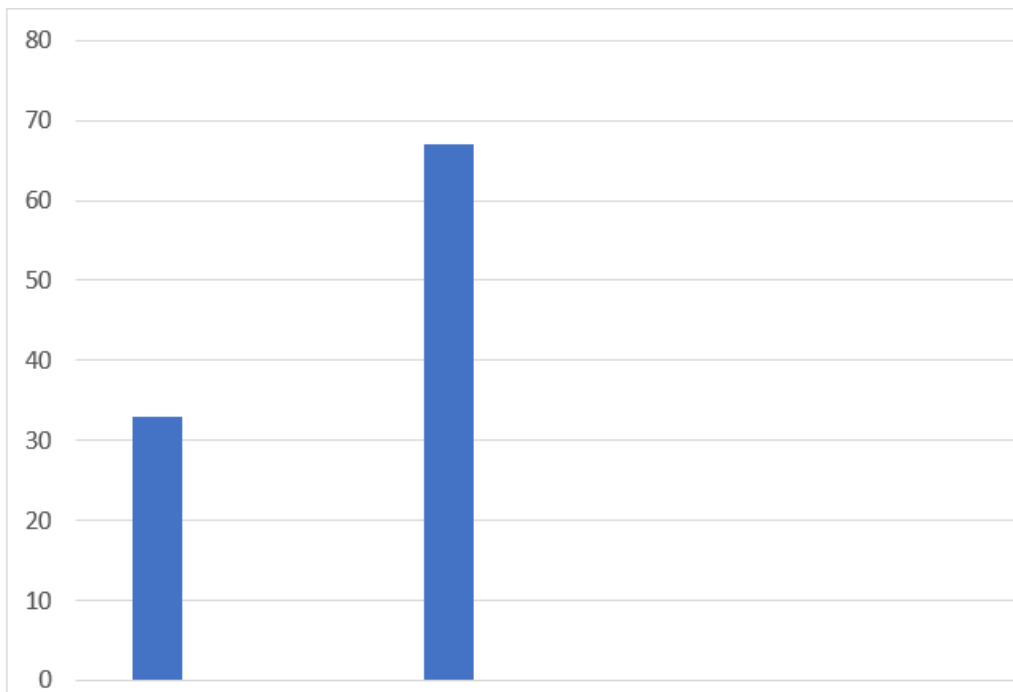
2 գույգ— 3 աշակերտ—16%

3 գույգ— 2 աշակերտ—20%

4 գույգ— 2 աշակերտ—17%

5 գույգ— 2 աշակերտ—15%

6 գույգ— 2 աշակերտ— 30%

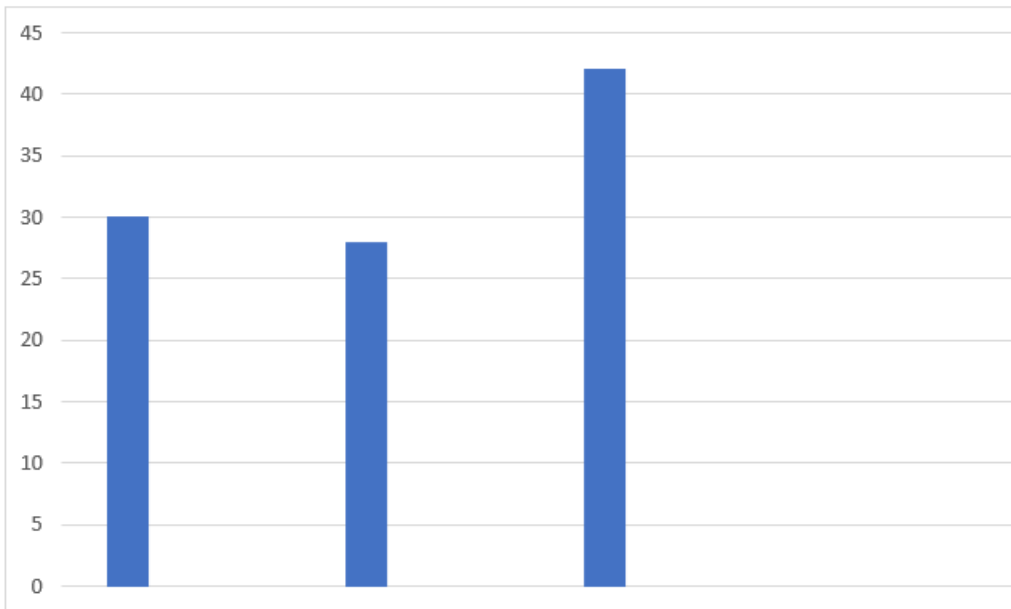

10

10—10 1 աշակերտ 30%

10—9 4 աշակերտ 28%

10—8 8 աշակերտ 42%

Ա մ փ ո փ ո լ մ

Նման մեթոդների կիրառումը մեծացնում է նյութի ավելի լավ ընկալման հավանականությունը, խմբային աշխատանքի դեպքում դասընկերոջ կողմից մի անգամ ևս բացատրում է ուսումնասիրվող նյութը՝ դրանով իսկ նպաստելով ավելի լավ յուրացմանը: Մեծանում է նաև նրանց՝ իրենց կարողությունների նկատմամբ հավատը, հետևաբար և ինքնավստահությունը, ձևավորվում են դրական փոխհարաբերություններ դասընկերների միջև, համագործակցության տարրեր: Շատ կարևոր է խմբի ճիշտ ձևավորումը, յուրաքանչյուրը խումբ ստանձնում է որևէ դերակատարում: Խմբում կարծիքների փոխանակումը զգալիորեն ակտիվացնում է խմբի անդամների գործունեությունը, խթանում մտածողության զարգացումը, նպաստում նրանց խոսքի զարգացմանն ու կատարելագործմանը, գիտելիքի համալրմանը, անհատական փորձի ընդլայնմանը:

Խմբերում աշխատելու հաջողությունը կախված է ուսուցչի՝ խմբերը ճիշտ լրացնելու, դրանցում աշխատանքը կազմակերպելու, նրանց ուշադրությունը բաշխելու կարողությունից, որպեսզի յուրաքանչյուր խումբ և նրա մասնակից զգա ուսուցչի շահագրգռվածությունը իրենց հաջողության, նորմալ և արդյունավետ միջանձնային հարաբերություններում:

Այս մեթոդները թույլ են տալիս՝

- ակտիվացնել և խթանել սովորողների ուսումնախմայական գործընթացը
- ձևավորել հաղորդակցական և անհատական կարողունակություններ խմբային աշխատանքի կազմակերպմամբ
- ապահովել սովորողների առարկայական և վերառարկայական կարողունակությունները և հմտությունները:

Ակտիվ ուսումնառության մեթոդների կիրառումը հանգեցնում է հետևյալ արդյունքներին՝

ա/Սովորողների իմացական գործունեության բարձրացում

բ/ ինքնուրույն սովորելու կարողության զարգացում

գ/ թիմային աշխատանքի հմտությունների զարգացում

դ/ սովորողի ինքնագնահատականի ճշգրտումներ

ե/ հաղորդակցման հմտությունների ձևավորում և զարգացում (հաղորդակցման հմտություններ ինչպես հասակակիցների, այնպես էլ ուսուցիչների հետ):

-տեսական նյութի մեծ ծավալի արդյունավետ ներկայացում

-ակտիվ լսելու հմտությունների զարգացում

-ուսումնասիրված նյութի մշակում

-որոշումներ կայացնելու հմտությունների զարգացում

-թեմայի վերաբերյալ գիտելիքների, հմտությունների և կարողությունների արդյունավետ ստուգում

-գիտելիքների համախմբում,ընդհանրացում

-գիտելիքների ,հմտությունների և կարողությունների ստուգում

Ինչպես նաև հետազոտական աշխատանքը գրելիս կիրառել եմ այն 8 կարողունակությունները /կոմպետենցիաներ/՝ ակնկալվող վերջնարդյունքին հասնելու համար:

Հ ա վ ե լ վ ա ծ

Դասի պլան

Դասի տրոհությունը 45 րոպե

Առարկա՝	Մայրենի
Ուսուցչի անուն, ազգանուն՝	Ա. Հարությունյան
Դասարան՝	5-րդ
Ամիս, ամսաթիվ՝	23.09.2023թ
Դասի թեմա՝	<< Ոսկի արտը >>
Աշակերտների թիվը՝	9
Նպատակը՝	<ul style="list-style-type: none"> . զարգացնել ընթերցելու, կարդացածը վերարտադրելու, հիմնական գաղափարը մատնանշելու . նպաստել հեքիաթի տեքստը հասկանալու . հերոսներին բնութագրելու կարողությունների զարգացմանը:
Վերջնարդյունք՝	<ul style="list-style-type: none"> . վերարտադրի լսածն ու կարդացածը . կառանձնացնի տեքստի գլխավոր միտքն արտահայտող նախադասությունը . կկառուցի գրագետ խոսք:
Խաչվող հասկացություններ՝	<p>Ժամանակ և տարածություն</p> <p>Երբ և որտեղ են կատարվել դեպքերը</p> <p>Պատճառ և հետևանք</p> <p>. Ի՞նչ պատճառով են կատարվել դեպքերը</p> <p>Միջառարկայական կապ</p> <p>Հայոց լեզու, տեխնոլոգիա, կերպարվեստ, բնագիտություն, քիմիա, իրավագիտություն</p> <p>Անհրաժեշտ պարագաներ</p> <p>Ուսուցիչ- << Մայրենի >> 5-րդ դաս. դասագիրք, Բարիության ծառ</p> <p>Աշակերտ- դասագիրք, տետր, քարտեր:</p>

Մեթոդներ՝	<ul style="list-style-type: none"> . ավանդական . մտազրոհ. . հարցուպատասխան . կենտրոններով աշխատանք . Վարդ, փուշ, բողբոջ
Դասի ընթացքը՝ Ներածական մաս՝	Ուսուցիչը դասը սկսում է մուտքի քարտով, որտեղ սովորողները արևի ճառագայթների վրա լրացնում են՝ ինչ է բարիությունը:
Իմաստի ընկալումը՝	<p>Սովորողները հատվածաբար ընթերցում են հեքիաթը, վերհանում հեքիաթի հիմնական միտքն արտահայտող նախադասությունները:</p> <p>Ուսուցչուհին դասարանը բաժանում է խմբերի՝ <<Կենտրոններով աշխատանք>>՝ լեզվական մասը ստուգելու համար:</p> <p>Քացահայտողներ- գրում են հեքիաթի հիմնական միտքն արտահայտող 2-3 նախադասություն:</p> <p>Հեռագոտողներ- լրացուցիչ տեղեկություն: Օրինակ՝ առած-ասացվածքն բարին մասին</p> <p>Ստեղծագործողներ- Ինչպես կավարտեիք հեքիաթը (2-3 նախադասություն)</p> <p>Գրավոր աշխատանքի կենտրոն- դուրս գրել 5 ուղղագրական բառ, բացատրել ուղղագրությունը, բացատրել կարմիր բառերի ուղղագրությունը</p>
Կշռադատում՝	Դասն ամփոփել << Վարդ, փուշ, բողբոջ >> մեթոդով:
Գնահատում՝	Կատարվում է ձևավորող գնահատում
Անդրադարձ՝	<< Ելքի քարտով >> ամփոփել դասը:

Առարկա՝	Գրականություն
Ուսուցչի անուն, ազգանուն՝	Ա. Հարությունյան
Դասարան՝	7-րդ
Ամսաթիվ՝	29.09.2023թ
Դասի թեմա՝	Դերենիկ Դեմիրճյանի << Ավելորդը >> պատմվածքը
Աշակերտների թիվը՝	11
Նպատակը՝	. կարողանալ բնութագրել հերոսներին՝ հաշվի առնելով նրանց բարոյական-հոգեբանական առանձնահատկությունները . մեկնաբանել հերոսների արարքները՝ հայտնելով սեփական կարծիքներ և եզրահանգումներ . արժևորել Դեմիրճյանի դերը արձակի պատմության մեջ
Անհրաժեշտ պարագաներ՝	Դասագիրք, << Ավելորդը >> պատմվածքը, գրականության տետր, գրողի պատմություն
Միջառարկայան կապեր՝	Հայոց պատմություն, խոսքի մշակույթ, արվեստ, հասարակագիտություն, ինֆորմատիկա, մաթեմատիկա
Վերջնարդյունք՝	Աշակերտը՝ . հասկանա և վերհանի պատմվածքի գլխավոր գաղափարը . մեկնաբանի գրական կերպարները, բացատրի դրանց զարգացումը . գտնի պատմվածքի գլխավոր հարցադիմումները . ճանաչի պատմվածքի արդիականությունը և հիմնավորի կյանքից և պատմածքից գտնելով համապատասխան օրինակներ . Ձեռք բերի և կիրառի գրականագիտական գիտելիքներ . մեկնաբանի դասագրքում պատկերված նկարը Մավադոր Դալի << Մենություն >> 1931
Դասի ընթացքը՝	Խթանման փուլ- Աշակերտներին խթանելու և ներգրավելու համար դասը սկսել << Մտագրոհ >> մեթոդով, որի ընթացքում աշակերտները հակիրճ կներկայացնեն պատմվածքի դիպաշարի առանցքային կետերը:
Իմաստի ընկալման փուլ՝	<< Ավելորդը >> պատմվածքի կերպարները վերլուծել <<Մտածողության վեց գլխարկներ>> մեթոդի միջոցով՝ պատահականության սկզբունքով դասարանը բաժանելով վեց խմբի:
Կշռադատման փուլ՝	Դասը ամփոփել << Քառաբաժան աղյուսակ>> մեթոդով Ի՞նչ տեսա Ի՞նչ հիշեցրեց քեզ Պատմվածքի դեպքերը Ի՞նչ լսեցի Պատմվածքի արդիականությունը
Տնային հայտարարություն՝	Ճարտադատություն << Կա՛ ավելորդ մարդ այս աշխարհում>>:
Խաչվող հասկացություններ՝	Ժամանակ և տարածություն Երբ և որտեղ են կատարվում դեպքերը Պատճառ և հետևանքային փոխազդեցություն
Գնահատում՝	Գնահատել ակտիվ աշակերտներին

Անդրադարձ՝	Լրացնել ելքի քարտը
Մեթոդներ՝	<<Մտագրոհ>>, <<Մտածողության 6 գլխարկ>>:
Առարկա՝	Հայ գրականություն
Ուսուցչի անուն, ազգանուն՝	Ա. Հարությունյան
Ամսաթիվ՝	15.09.2023թ
Դասարան՝	12
Թեմա՝	Գ. Մահարու <<Ծաղկած փշալարեր>> վիպակը
Նպատակը՝	. արժևորել Գ. Մահարու դերը հայ գրականության մեջ . մեկնաբանել հերոսների արարքները
Վերջնարդյունք՝	. կկարողանա բնութագրել գլխավոր հերոսներին՝ տալով նրանց հոգեբանական բնութագիրը . կկազմի սեփական կարծիք . կգնահատի և կարժևորի Գ. Մահարու դերը հայ գրականության մեջ:
Խաչվող հասկացություններ՝	Ժամանակ և տարածություն Ե՞րբ և որտե՞ղ են կատարվել դեպքերը Պատճառ և հետևանք Ի՞նչ պատճառով են լատարվել դեպքերը:
Միջառարկայական կապ՝	Հայոց պատմություն, կենսաբանություն, հայոց լեզու, իրավագիտություն
Անհրաժեշտ պարագաներ՝	<< Հայ գրականության>> դասագիրք, սահիկ, տետր, գրողի նկար:
Դասի ընթացքը՝ Ներածական մաս՝	Ուսուցիչը սովորողների ուշադրությունը կենտրոնացնելու համար Դասը սկսում է <<Մտագրոհ>> մեթոդով: Այնուհետև իմաստի ընկալման փուլում դասարանը բաժանել 2 հոգանոց 6 խմբի և տալ թեմային վերաբերող առաջադրանք: Նրանք կկարդան և առանցքային գաղափարները կանցկացնեն աշխատանքային տետրի մեջ: Կշռադատման փուլում նրանք կներկայացնեն իրենց նշումները և << Բառաբաժանի>> միջոցով կամփոփեն:
Գնահատում՝	Գնահատել ակտիվ աշակերտներին:
Տնային աշխատանք՝	Համացանցից դուրս բերել թեմային վերաբերող լրացուցիչ նյութեր:
Անդրադարձ՝	Լրացնել ելքի քարտ
Մեթոդներ՝	<<Մտագրոհ>>, <<Մտագրոհ աշխատանք>>

Գրականության ցանկ

1. Ա. Մ. Արզումանյան – «Հայ գրականության դասավանդման մեթոդներ»- Երևան -2020
2. Ուսուցման արդյունավետ հնարներ / Ս. Խաչատրյան.- Եր.: Ֆրիդրիխ Էբերտ հիմնադրամ, Հայաստան 2020.- 74 էջ:
3. Ամիրջանյան Յու. Ա., Սահակյան Ա. Ս. Մանկավարժություն/ Մանկավարժ 2005
4. Դ. Գասպարյան, Ժ. Քալանթարյան – Հայ Գրականություն -12 դասարան-ԵՐԵՎԱՆ , «Արևիկ» -2015